

Weten junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten waar ze grensoverschrijdend gedrag op het werk kunnen melden?

Auteurs: Katia Levecque¹, Justine Van de Velde¹, Veerle Huyghe¹, Alain De Beuckelaer^{1,2}, Alexander De Becker³ & Anneleen Mortier¹

De Vlaamse universiteiten telden in 2024 samen bijna 30.500 voltijds equivalente medewerkers en meer dan 125.000 studenten (Statistiek Vlaanderen, z.d., a en b). Dit is meer dan wat elke Vlaamse centrumstad - op Gent en Antwerpen na - aan aantal inwoners telt. Binnen dergelijk grote gemeenschappen is grensoverschrijdend gedrag helaas onvermijdelijk. Bij universiteiten is het bovendien zo dat de aard en organisatie van het academisch werk deze instellingen extra kwetsbaar maken voor grensoverschrijdend gedrag: het zijn open omgevingen waarin men van elkaar afhankelijk is en met elkaar moet samenwerken, en waarbij omgangsvormen niet strikt gedefinieerd zijn. Vaak zitten er in die intensieve samenwerkingsrelaties ook beoordelingen en ongelijke machtsverhoudingen, en moeten medewerkers tezelfdertijd samenwerken en met elkaar in competitie gaan voor schaarse middelen en posities. Junior onderzoekers zijn binnen universiteiten omwille van hun positie extra kwetsbaar voor grensoverschrijdend gedrag (zie ECOOM-briefs 53 en 54; VLIR, 2024).

MELDINGEN VAN GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG ALS BELANGRIJKE SIGNALEN VOOR HET BELEID

Elk incident van grensoverschrijdend gedrag brengt heel wat schade toe aan het slachtoffer en zijn/haar naasten, en bij uitbreiding ook aan het team, de organisatie en de ganse sector (zie ook ECOOM-brief 54). Meldingen van grensoverschrijdend gedrag, hetzij als slachtoffer, hetzij als getuige, hetzij als dader, zijn cruciaal om slachtoffers te kunnen bijstaan, nieuwe slachtoffers te vermijden, en om organisaties te informeren over waar de pijnpunten en schaduwplekken zitten die om aandacht vragen. Aandacht die kadert binnen zowel een preventief beleid als een accuraat reactief beleid van grensoverschrijdend gedrag. In dat beleid ligt de sleutel tot het versterken of het winnen van het vertrouwen van medewerkers in hun universiteit. Het gaat dan niet alleen om vertrouwen bij de melder dat zijn/haar verhaal echt gehoord wordt, maar het gaat ook over het vertrouwen dat die melding wel degelijk au sérieux genomen wordt en dat er werk gemaakt wordt van

gepaste opvolging (zie ook Van Den Bossche et al., 2025). Het melden van grensoverschrijdend gedrag is voor velen een grote stap en vraagt doorgaans het overwinnen van drempels. Zonder vertrouwen is er weinig meldingsbereidheid, of hangt de meldingsbereidheid af van heel veel voorwaarden (zie ECOOM-briefs 56 t.e.m. 58).

WAAR KUNNEN MEDEWERKERS VAN DE UNIVERSITEITEN GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG MELDEN?

Lange tijd was het voor medewerkers van universiteiten niet altijd duidelijk waar ze met incidenten van grensoverschrijdend gedrag terecht konden. Elke universiteit had haar eigen specifieke aanpak en organisatie, doorgaans organisch gegroeid, met haar eigen universitaire en/of facultaire meldpunten, haar eigen meldregelgeving, opvolgingsprocedures en registratiesystemen, en verschillende personen en functionarissen waar slachtoffers en getuigen van grensoverschrijdend gedrag hun verhaal bij konden doen. Dat leidde niet alleen tot verschillen in aanpak en opvolging binnen en tussen universiteiten, maar ook tot onduidelijkheden over de rol en het mandaat van personen bij wie incidenten werden gemeld: de direct leidinggevende, een professor of andere functionaris die enkele uren per week beschikbaar was voor meldingen, facultaire medewerkers met een omliggende opdracht om als laagdrempelige "antennes" op te treden, vertrouwenspersonen zoals omschreven in de Welzijnswet, interne of externe preventieadviseurs psychosociale aspecten, enz.

Die onduidelijkheid werd versterkt door verschillen in statuut tussen medewerkers en studenten, en tussen groepen van medewerkers onderling. Afhankelijk van het statuut waren andere kanalen en procedures beschikbaar. Voor intern gefinancierde werknemers van de universiteit was het kader duidelijk: zij vallen onder de Wet Welzijn op het Werk en dus onder alle reglementering en bescherming die daarbij hoort. Voor junior onderzoekers die officieel geen werknemer zijn van de universiteit, maar er wel hun onderzoek doen en er eventueel als

¹ ECOOM HR in R&D: Vakgroep Werk, Organisatie en Samenleving, Henri Dunantlaan 2, 9000 Gent, België;

² ECOOM HR in R&D: Universiteit Gent, Universiteitsdienst, Functiedomein Onderzoek, Universiteitsstraat 8, 9000 Gent, België

³ Universiteit Gent, Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal recht, Universiteitsstraat 4, 9000 Gent, België

doctoraatsstudent zijn ingeschreven, was de onduidelijkheid extra groot. De Wet Welzijn op het Werk bood aanknopingspunten maar geen eenvormig antwoord. Met het decreet grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs van december 2023 (Vlaamse overheid, 2023) is die onduidelijkheid weggenomen en is de Codex Hoger Onderwijs (z.d.) inclusief: ook extern gefinancierde onderzoekers, doctoraatsstudenten en personen die als vrijwilliger aan de universiteit werkzaam zijn, kunnen grensoverschrijdend gedrag bij het intern meldpunt van de universiteit melden en worden voor de verdere afhandeling gelijkgesteld aan een personeelslid. Voor studenten die geconfronteerd worden met grensoverschrijdend gedrag voorziet de Codex Hoger Onderwijs ondertussen ook specifiek de “vertrouwenspersonen studenten”. Hiermee volgt de Vlaamse regering het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (2023). Met haar decreet grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs van december 2023 voorziet de Vlaamse overheid dat iedereen die studeert en werkt in het hoger onderwijs nu effectief gebruik kan maken van een daartoe opgeleide vertrouwenspersoon en over gelijke rechten kan beschikken voor opvolging, bijstand en bescherming.

De Codex Hoger Onderwijs zorgt in haar recentste versie, samen met het Charter Grensoverschrijdend Gedrag van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR, 2018), voor meer stroomlijning in de manier waarop universiteiten zich organiseren om grensoverschrijdend gedrag op een duurzame manier aan te pakken en om meldingen te faciliteren. Alhoewel elke Vlaamse universiteit steeds haar eigen unieke invulling van meldpunten, -regelgeving en -opvolging blijft aanhouden, zijn er ondertussen wel een aantal algemene patronen terug te vinden. Zo zien we op de website van elke Vlaamse universiteit een bespreking van hun intern meldpunt, en vinden we duidelijk terug wat een melder (slachtoffer, getuige of eventueel dader) wel of niet van een vertrouwenspersoon kan verwachten. Er wordt ook duidelijk gemaakt wat het onderscheid is tussen een melding en een klacht. De eerste kan, conform de wet, anoniem gebeuren. De tweede kan nooit anoniem. Beide zetten andere reacties vanwege de universiteit in gang. Bij meldingen is het in essentie de melder zelf die bepaalt of er actie wordt ondernomen, tenzij er meerdere meldingen over eenzelfde betrokken persoon bij het meldpunt komen, of er acuut gevaar dreigt voor andere medewerkers of studenten. Het soort acties dat bij een melding genomen kunnen worden, zijn beperkter qua impact.

Naast uitleg over de werking van het intern meldpunt, wordt door elke universiteit ook gewezen op de mogelijkheid om externe meldpunten te contacteren. Het gaat dan in de eerste plaats om de preventieadviseur psychosociale aspecten van de externe Dienst voor Preventie op het Werk waarmee de universiteit samenwerkt. Ook vermeldt elke universiteit het externe Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag (zie infra). Soms worden ook andere meldpunten vernoemd, zoals o.a. UNIA, het Mensenrechteninstituut, Instituut voor Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, Zorgcentrum Seksueel Geweld, CAWS, 1712 of de Politie. De lezer kan de betreffende universitaire websites hier (of volledige link in referentielijst) terugvinden: voor KULeuven: [Meldpunt grensoverschrijdend gedrag](#), voor Universiteit Gent: [Grensoverschrijdend gedrag en discriminatie](#):

[Team Vertrouwenspersonen luistert](#), voor Universiteit Antwerpen: [Grensoverschrijdend gedrag](#), voor Vrije Universiteit Brussel: [Grensoverschrijdend gedrag melden](#), en voor Universiteit Hasselt: [Meldpunt grensoverschrijdend gedrag](#).

Eind 2021 werd het Charter Grensoverschrijdend gedrag van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR, 2018) voor het eerst geëvalueerd (VLIR, 2021). Het Charter dient als leidraad om bestaande procedures te stroomlijnen en beoogt vanuit de universiteiten een duidelijk signaal te geven dat grensoverschrijdend gedrag niet wordt aanvaard en dat meldingen en opvolging ervan ernstig worden genomen. De evaluatie van het charter gaf aanleiding tot het engagement om het beleid rond grensoverschrijdend gedrag verder aan te scherpen en actieterreinen vast te leggen voor een gezamenlijk traject (VLIR, 2022-b). De voorgestelde acties zijn in sommige universiteiten deels al realiteit, andere hebben in sommige deeldomeinen nog een weg te gaan. Waar sommige universiteiten een sterk uitgebouwd beleid hebben, hebben andere een manier van werken die voor een deel informeel en niet strikt in procedures is vastgelegd (VLIR, 2022-b). Momenteel loopt een nieuwe evaluatie van het charter en de acties van 2022.

[VLAAMS MELDPUNT GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG](#)

De inspanningen die de Vlaamse universiteiten de afgelopen jaren hebben geleverd op het vlak van welzijn en grensoverschrijdend gedrag sluiten niet uit dat er regelmatig incidenten van grensoverschrijdend gedrag in de media verschijnen. De reacties die daarop volgen, weerspiegelen doorgaans een beeld van weinig vertrouwen in een accurate aanpak van betrokken personen en incidenten, van doofpotoperaties en vriendjespolitiek. Dit was zeker ook het geval na de Pano-reportage over machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag aan de universiteiten, uitgezonden op VRT in maart 2022 (Santens, 2022). Naar aanleiding van die reportage kwam de oprichting van het Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag (VMGOG) in een stroomversnelling terecht (Vlaams Parlement, 2024).

De idee van een extern meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag voor medewerkers van universiteiten ging toen al een paar jaar mee. In een hoorzitting van de parlementaire Commissie Onderwijs in november 2022 gaf de toenmalige voorzitter van de VLIR aan dat universiteiten het in 2018, met de toen aanwezige kennis, nog niet nodig vonden een extern meldpunt te organiseren omdat ze zich eerst wilden concentreren op het krachtiger maken van de eigen interne aanpak rond preventie en remediëring van grensoverschrijdend gedrag. In hun engagement voor een aangescherpt beleid inzake grensoverschrijdend gedrag (VLIR, 2022-b), nemen de universiteiten het standpunt in dat een extra meldpunt creëren, over de universiteiten heen, de universitaire gemeenschap niet substantieel zou veranderen. En dat er evidentie is dat teveel keuzemogelijkheden slachtoffers meer stress zou bezorgen (VLIR, 2022-b).

Op 25 september 2023 zag het Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag het levenslicht. Het meldpunt is bedoeld voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag in alle contexten waarvoor de Vlaamse overheid bevoegd is, zoals binnen universiteiten (Agentschap Justitie en Handhaving, 2023). Een extern meldpunt specifiek voor universiteiten

of hoger onderwijsinstellingen werd niet als opportuun beschouwd, gezien de verwachting dat vele externe meldpunten toch opnieuw gecentraliseerd zouden moeten worden (Vlaams Parlement – Commissie Onderwijs, 2022). Het nieuwe Vlaamse meldpunt wil een laagdrempelig alternatief zijn voor wie te veel of te hoge drempels ervaart om bij een intern meldpunt melding te doen van grensoverschrijdend gedrag. Die laagdrempeligheid zit ook vervat in de definitie van grensoverschrijdend gedrag die het Vlaams meldpunt hanteert: *“elk gedrag dat jou een onveilig gevoel geeft, of dat nu fysiek of psychologisch is. Bijvoorbeeld pesten, aanranding, ongewenst seksueel gedrag, agressie of machtsmisbruik. Het maakt niet uit of zo iets offline of online gebeurt”* (VMGOG, z.d.-a). Soms is het heel duidelijk dat gedrag over de grens gaat, zoals bij verkrachting of fysiek geweld. Maar vaak is het grensoverschrijdend gedrag heel subtiel (VMGOG, z.d.-b). Wie twijfelt om melding te doen omwille van “misschiens” (“misschien blijft het bij die ene keer, misschien is het wel normaal, misschien was het per ongeluk...”) wordt door het meldpunt uitgenodigd om toch melding te doen. Het stelt expliciet: *“grensoverschrijdend gedrag gaat over gedrag dat voor jou over de grens gaat: er zijn geen ‘misschiens’*”. Hiermee probeert het meldpunt de taboes, onzekerheden en angsten tegen te gaan die getroffen en als drempel ervaren om de stap te zetten naar hulp (VMGOG, z.d.-c). Bij de medewerkers van het meldpunt kunnen slachtoffers terecht voor erkenningsgesprekken, herstelgesprekken, kortdurende therapeutische trajecten, juridisch advies en ondersteuning, begeleiding en opvolging bij de procedures binnen de eigen sector. Ook wie zelf geen slachtoffer is, maar getuige van grensoverschrijdend gedrag, kan bij het meldpunt terecht. De melding kan anoniem en is vertrouwelijk. Enkel als de medewerker van het meldpunt vermoedt dat er iemand in gevaar is, is het meldpunt verplicht om verdere stappen te ondernemen (VMGOG, z.d.-a; Agentschap Justitie en Handhaving, 2023).

Het nieuwe meldpunt heeft ook een rol in het beleid rond grensoverschrijdend gedrag. Het verzamelt algemene, anonieme gegevens van elke melding die binnenkomt. Die info is belangrijk om advies te geven aan bepaalde organisaties of sectoren, of aan beleidsmakers. Zo pakt het Vlaams meldpunt grensoverschrijdend gedrag structureel mee aan (VMGOG, z.d.-d).

In 2025 staat alvast een bekendmakings- en sensibiliseringscampagne van het Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag op de agenda van de bevoegde Vlaamse minister van Justitie (Vlaams Parlement, 2025). De focus zou daarbij zowel liggen op een algemene bekendmaking van het meldpunt, als op meer specifieke en gerichte campagnes op maat van bepaalde sectoren. In haar eerste werkjaar kreeg het meldpunt amper meldingen uit het hoger onderwijs: 17 over hogescholen, 15 over universiteiten en 4 over doctoraatsstudenten (Vlaams Parlement, 2024 en 2025). Op het moment van dit schrijven, zijn cijfers voor het tweede werkjaar nog niet beschikbaar.

BEVRAGING VAN GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG VIA DE SURVEY OF JUNIOR RESEARCHERS 2023

In wat volgt, gaan we na in welke mate junior onderzoekers aan de vijf Vlaamse universiteiten weten waar ze grensoverschrijdend gedrag

kunnen melden. Hiertoe maken we gebruik van de *Survey of Junior Researchers 2023* verzameld door ECOOM HR in R&D in opdracht van de Vlaamse overheid. Deze vijfjaarlijkse survey richt zich steeds tot alle junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten. In 2023 waren dat er 17838. Voor meer details over de dataverzameling, respondenten en bevroegde thema's verwijzen we naar ECOOM-brief 51.

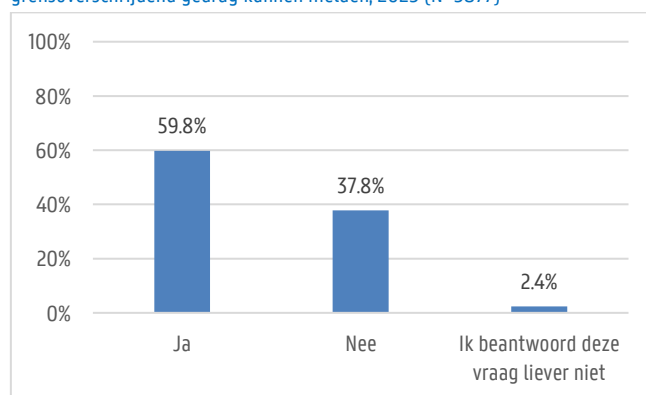
In de *Survey of Junior Researchers 2023* stelden we voor het eerst enkele vragen die polsen naar grensoverschrijdend gedrag (zie ECOOM-briefs 53 t.e.m. 58). In voorliggende ECOOM-brief zoomen we in op de antwoorden die junior onderzoekers ons gaven op de vraag: “Weet u waar u grensoverschrijdend gedrag kan melden?”. De antwoordopties waren “ja”, “nee” en “ik beantwoord deze vraag liever niet”. In totaal maakten 92 respondenten gebruik van deze laatste antwoordoptie. Van 10 respondenten kregen we geen respons.

We richten ons in wat volgt op vijf specifieke onderzoeksvragen:

1. In welke mate weten junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden?
2. Zijn er verschillen in weten waar melding gedaan kan worden naar persoonlijke ervaringen met grensoverschrijdend gedrag?
3. Zijn er verschillen in weten waar melding gedaan kan worden naar individuele kenmerken, zoals gender en nationaliteit?
4. Zijn er verschillen in weten waar melding gedaan kan worden naar job- en tewerkstellingskenmerken, zoals onderwijsactiviteiten, doctoreren, doctoraatsfase, aantal promotoren en type aanstelling?
5. Zijn er verschillen in weten waar melding gedaan kan worden naar kenmerken van de werkcontext, zoals wetenschapscluster en universiteit?

IN WELKE MATE WETEN JUNIOR ONDERZOEKERS AAN DE VLAAMSE UNIVERSITEITEN WAAR ZE GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG KUNNEN MELDEN?

Figuur 1. Kennis bij junior onderzoekers in Vlaanderen over waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden, 2023 (N=3877)

Figuur 1 tekent op hoe junior onderzoekers op de vraag “Weet u waar u grensoverschrijdend gedrag kan melden?” hebben geantwoord: 59.8% van de respondenten antwoordde “ja”. Voor 37.8% van de respondenten noteren we “nee”, terwijl 2.4% van de respondenten expliciet aangaf

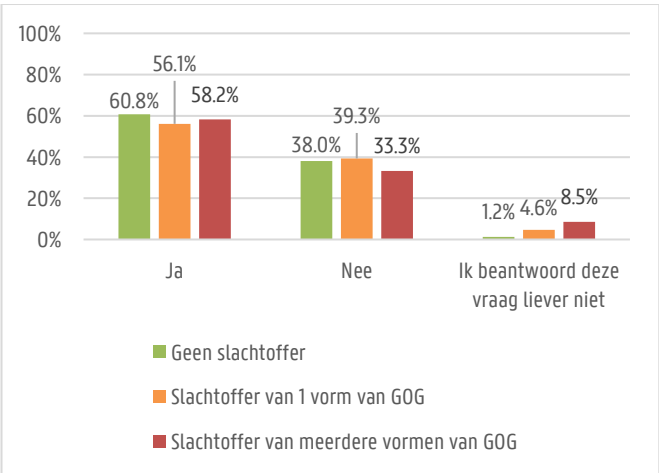
deze vraag liever niet te beantwoorden. Bijna 2 op 5 junior onderzoekers weten dus niet waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden.

ZIJN ER VERSCHILLEN IN WETEN WAAR MELDING GEDAAN KAN WORDEN NAAR PERSOONLIJKE ERVARINGEN MET GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG?

In ECOOM-brief 53 gingen we na of junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten in het jaar voorafgaand aan de survey slachtoffer zijn geweest op het werk van fysiek geweld, ongewenst seksueel gedrag, pesten, intimidatie of bedreiging, of discriminatie.

In Figuur 2 onderscheiden we junior onderzoekers naargelang ze geen, één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag hebben ervaren. Bij de junior onderzoekers die in het afgelopen jaar geen slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag, blijkt 60.8% te weten waar ze melding kunnen doen, 38.0% weet het niet en 1.2% antwoordt liever niet op de vraag. Bij junior onderzoekers die met één vorm van grensoverschrijdend gedrag werden geconfronteerd, noteren we respectievelijk 56.1%, 39.3% en 4.6%. Bij junior onderzoekers die twee of meer vormen van grensoverschrijdend gedrag hebben ervaren, weet 58.2% waar melding gedaan kan worden, 33.3% weet het niet en 8.5% antwoordt liever niet op de vraag. Een Chi²-toets suggereert dat de drie groepen van elkaar verschillen in hun antwoord op de vraag “Weet u waar u grensoverschrijdend gedrag kan melden?”. Een meer verfijnde analyse op basis van *adjusted residuals* wijst uit dat slachtoffers en niet-slachtoffers niet significant van elkaar verschillen in de mate waarin ze weten of niet weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden. Ze verschillen wel significant van elkaar op een ander vlak: slachtoffers geven namelijk beduidend vaker aan dat ze liever niet op de vraag antwoorden.

Figuur 2. Kennis bij junior onderzoekers in Vlaanderen over waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden, 2023: differentiatie naar slachtofferschap van grensoverschrijdend gedrag op het werk in de afgelopen 12 maanden (N=3877)

Noot. GOG = grensoverschrijdend gedrag op het werk in de afgelopen 12 maanden, geïndiceerd aan de hand van vijf specifieke vormen, namelijk fysiek geweld, ongewenst seksueel gedrag, pesten, intimidatie of bedreiging, of discriminatie. Significantie op basis van de Chi²-toets p<0.001.

Wat als we niet differentiëren naar het aantal vormen van grensoverschrijdend gedrag, maar naar de specifieke vorm van grensoverschrijdend gedrag dat in het afgelopen jaar werd ervaren? Tabel 1 wijst uit dat het antwoordpatroon van slachtoffers van ongewenst seksueel gedrag niet significant verschilt van wie geen ongewenst seksueel gedrag op het werk heeft meegemaakt. Kijken we naar pesten, intimidatie of bedreiging, of discriminatie, dan komen we tot dezelfde conclusie als in Figuur 1: slachtoffers weten even vaak – of even weinig – waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden, maar zijn terughoudender in het beantwoorden van de vraag.

Tabel 1. Kennis bij junior onderzoekers in Vlaanderen over waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden, 2023: differentiatie naar slachtoffer zijn van specifieke vormen van grensoverschrijdend gedrag op het werk in de afgelopen 12 maanden (N=3877)

	Ja	Nee	Ik beantwoord deze vraag liever niet
	%	%	%
Ongewenst seksueel gedrag (n.s.)			
Nee	59.8	38.0	2.2
Ja	64.5	31.8	3.7
Pesten ***			
Nee	60.0	38.2	1.8
Ja	58.2	34.4	7.4
Intimidatie of bedreiging ***			
Nee	59.9	38.3	1.8
Ja	59.3	33.7	7.0
Discriminatie ***			
Nee	60.9	37.8	1.3
Ja	54.4	37.7	7.9

Noot. Significantie op basis van de Chi²-toets
n.s.=niet significant *** =p<0.001
Noot: in de *Survey of Junior Researchers* 2023 werd ook gevraagd naar slachtofferschap van fysiek geweld. Omwille van het beperkt aantal gerapporteerde incidenten (N=20), nemen we deze vorm van grensoverschrijdend gedrag niet op in de analyse.

ZIJN ER VERSCHILLEN IN WETEN WAAR MELDING GEDAAN KAN WORDEN NAAR INDIVIDUELE KENMERKEN, ZOALS GENDER EN NATIONALITEIT?

In Tabel 2 gaan we na in welke mate verschillen in individuele kenmerken van junior onderzoekers samenhangen met de mate waarin ze weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden. Kijken we naar gender, dan stellen we geen significante verschillen vast. Omdat het aantal respondenten die hun gender aangaven met “Ik gebruik een andere term” en “Ik zeg het liever niet” respectievelijk N=23 en N=38 is, zijn de schattingen voor deze groepen weinig robuust. We nemen de gevonden cijfers volledigheidshalve wel mee op in de tabel. Zoomen we in op de junior onderzoekers die hun genderidentiteit met “man” of “vrouw” aangaven, dan zien we dat het antwoordpatroon gelijkaardig is: 3 op 5 geven aan te weten waar ze grensoverschrijdend

gedrag kunnen melden, 2 op 5 weten het niet, en er zijn mannen en vrouwen die liever niet op de vraag antwoorden.

Kijken we vervolgens naar nationaliteit, dan blijkt dat beduidend minder junior onderzoekers van buiten de EU27 weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden: in deze groep gaat het om 2 personen op 5. Junior onderzoekers van buiten de EU27 geven ook vaker aan dat ze liever niet op de vraag antwoorden. Bij junior onderzoekers met een Belgische nationaliteit of een nationaliteit binnen de EU27 weten 3 op 5 onderzoekers waar ze terecht kunnen om grensoverschrijdend gedrag te melden.

Tabel 2. Kennis bij junior onderzoekers in Vlaanderen over waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden, 2023: differentiatie naar gender en nationaliteit (N=3877)

	Ja	Nee	Ik beantwoord deze vraag liever niet
	%	%	%
Gender (n.s.)			
Man	58.6	38.6	2.8
Vrouw	60.8	37.2	2.0
Ik gebruik een andere term (§)	60.9	34.8	4.3
Ik zeg dit liever niet (§)	52.6	39.5	7.9
Nationaliteit ***			
Belg	65.3	33.8	0.9
EU27	62.7	35.3	2.0
Niet-EU27	42.8	50.4	6.8

Noot. Significantie op basis van de Chi²-toets

n.s.=niet significant *** =p<0.001

(§) = percentage berekend op N<50

ZIJN ER VERSCHILLEN IN WETEN WAAR MELDING GEDAAN KAN WORDEN NAAR JOB- EN TEWERKSTELLINGSKENMERKEN, ZOALS ONDERWIJSACTIVITEITEN, DOCTOREREN, DOCTORAATSFASE, AANTAL PROMOTOREN EN TYPE AANSTELLING?

Focussen we op job- en tewerkstellingskenmerken, dan maakt Tabel 3 ons duidelijk dat er significante verschillen zijn tussen wie wel en wie geen onderwijsactiviteiten opneemt. We noteren hier dat respectievelijk 64.1% en 52.9% van de junior onderzoekers weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden.

Ook tussen wie doctoreert en niet doctoreert is er een significant verschil: bij doctorandi weten 3 personen op 5 waar ze terecht kunnen om grensoverschrijdend gedrag te melden, bij wie niet doctoreert is dat 1 op 2. Bij doctorandi speelt ook de fase van het doctoreren een rol: hoe verder in het doctoraat, hoe meer deelnemers weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden. Het aantal promotoren blijkt geen rol te spelen.

Ook wanneer we kijken naar type aanstelling zien we significante verschillen. Zo zien we dat mandaatassistenten en onderzoekers met een persoonlijke beurs uit België het best hun weg weten in geval ze

grensoverschrijdend gedrag wensen te melden. Voor deze groepen noteren we respectievelijk 66.8% en 65.5%. Bij projectmedewerkers en junior onderzoekers die aangeven niet gefinancierd te worden door de universiteit, zien we wat lagere percentages: 58.0% en 56.4%. Bij wie aangesteld is op andere financieringsbronnen, of de financieringsbron niet kent, noteren we 53.1%. Kijken we tot slot nog even naar de junior onderzoekers met een persoonlijke beurs uit het buitenland, dan zien we dat slechts 2 personen op 5 weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden, 55.1% weet het niet, en 5.4% wil de vraag liever niet beantwoorden.

Tabel 3. Kennis bij junior onderzoekers in Vlaanderen over waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden, 2023: differentiatie naar onderwijsactiviteiten, doctoreren, doctoraatsfase, aantal promotoren, en aanstelling (N=3877)

	Ja	Nee	Ik beantwoord deze vraag liever niet
	%	%	%
Betrokken bij onderwijsactiviteiten ***			
Ja	64.1	33.9	2.0
Nee	52.9	44.2	2.9
Doctoraatstraject *			
Ja	60.2	37.4	2.4
Nee	49.2	47.7	3.1
Doctoraatsfase ***			
Aanvangsfase	51.7	46.9	1.4
Uitvoeringsfase	60.1	37.6	2.3
Afrondingsfase	66.5	30.0	3.5
Aantal promotoren (n.s.)			
Eén promotor	58.1	39.2	2.7
Meer dan één promotor	60.4	37.3	2.3
Aanstelling ***			
Mandaatassistent	66.8	31.5	1.7
Persoonlijke beurs uit België	65.5	33.0	1.5
Persoonlijke beurs uit het buitenland	39.5	55.1	5.4
Projectmedewerker	58.0	39.7	2.3
Geen financiering door de universiteit	56.4	39.5	4.1
Andere/ik weet het niet	53.1	43.1	3.8

Noot. Significantie op basis van de Chi²-toets

n.s.=niet significant * = p<0.05 *** =p<0.001

ZIJN ER VERSCHILLEN IN WETEN WAAR MELDING GEDAAN KAN WORDEN NAAR KENMERKEN VAN DE WERKCONTEX, ZOALS WETENSCHAPSCLUSTER EN UNIVERSITEIT?

Wanneer we kijken naar de werkcontext, dan toont Tabel 4 ons significante verschillen naar wetenschapscluster. Wanneer we een onderscheid maken tussen STEM en niet-STEM disciplines, dan zien we dat junior onderzoekers uit STEM-disciplines minder goed weten waar

ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden: 57.0% ten opzichte van 65.2% bij junior onderzoekers uit niet-STEM disciplines. Als we de categorisatie van wetenschapscluster verfijnen, dan zien we dat weten waar grensoverschrijdend gedrag gemeld kan worden, het minst voorkomt bij junior onderzoekers in de cluster landbouwwetenschappen, dierengeneeskunde en levensmiddelenwetenschappen (52.1%) en in de cluster ingenieurswetenschappen en technologie (55.0%).

Tabel 4. Kennis bij junior onderzoekers in Vlaanderen over waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden, 2023: differentiatie naar wetenschapscluster en universiteit (N=3877)

	Ja	Nee	Ik beantwoord deze vraag liever niet
	%	%	%
Wetenschapscluster (1) ***			
STEM	57.0	40.6	2.4
Niet-STEM	65.2	32.5	2.3
Wetenschapscluster (2) ***			
Natuurwetenschappen	61.0	35.6	3.4
Ingenieurswetenschappen en technologie	55.0	42.3	2.7
Medische en gezondheidswetenschappen	56.9	41.7	1.4
Landbouwwetenschappen, dierengeneeskunde en levensmiddelenwetenschappen	52.1	45.5	2.4
Sociale wetenschappen	63.0	34.6	2.4
Humane wetenschappen en de kunsten	71.2	26.6	2.2
Universiteit (n.s.)			
KU Leuven	62.1	36.0	1.9
Universiteit Gent	58.5	39.1	2.4
Universiteit Antwerpen	55.4	41.0	3.6
Vrije Universiteit Brussel	62.1	35.4	2.5
Universiteit Hasselt	59.0	39.6	1.4

Noot. Significantie op basis van de Chi²-toets

n.s.=niet significant *** =p<0.001

In de cluster medische en gezondheidswetenschappen geeft 56.9% van de junior onderzoekers aan te weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden, terwijl dat oploopt tot 61.0% binnen de cluster van de natuurwetenschappen. Kijken we naar de sociale wetenschappen, dan weet 63.0% waar grensoverschrijdend gedrag gemeld kan worden, terwijl we voor de cluster humane wetenschappen en kunsten 71.2% optekenen.

Tot slot blijkt uit Tabel 4 dat de Vlaamse universiteiten niet van elkaar verschillen in de mate waarin hun junior onderzoekers weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden.

DISCUSSIE

In 2018 onderschreven de Vlaamse universiteiten - samen met de hogescholen - een charter dat als leidraad dient voor hun beleid rond grensoverschrijdend gedrag (VLIR, 2018). Het charter stelt dat

medewerkers en studenten in een veilige, respectvolle en inclusieve omgeving moeten kunnen werken. Indien er toch grenzen worden overschreden, dan moet dat gemeld kunnen worden bij een intern of een extern meldpunt naar keuze. Op vraag van minister Weyts werd eind 2021 een evaluatie van de implementatie van het charter met stand van zaken binnen de Vlaamse universiteiten opgemaakt door de VLIR ad-hoc Werkgroep Grensoverschrijdend gedrag (VLIR, 2021; 2022-b). De evaluatie besluit dat de universiteiten reeds aan de slag gingen met de implementatie, maar dat het beleid verder moet worden aangescherpt en bijkomende stappen nodig zijn (VLIR, 2021; 2022-a; 2022-b). Er werden concrete actieterreinen afgebakend voor een gezamenlijk traject. De voorgestelde acties zijn in sommige universiteiten deels al realiteit, andere universiteiten hebben in sommige deeldomeinen nog een weg te gaan (VLIR, 2022-b). Binnen het kader van voorliggende ECOOM-brief valt alvast één specifiek actiepunt op: “de universiteiten maken de bestaande meldpunten binnen en buiten de universiteiten beter bekend bij hun personeelsleden en studenten, en zorgen dat die een geïnformeerde keuze van meldpunt kunnen maken” (VLIR, 2022-a; 2022-b). Er wordt ook vermeld dat een regelmatige herneming van campagnes nodig is, gezien de snelle wisseling van junior personeelsleden en studenten. Iedereen die nieuw binnenkomt in de universitaire gemeenschap dient de nodige informatie te krijgen over preventie en melding van grensoverschrijdend gedrag (VLIR, 2022-b). Is het anno 2023 dan zo dat medewerkers (en studenten) aan de Vlaamse universiteiten niet weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden? We vroegen het via de *Survey of Junior Researchers 2023* aan alle junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten. De betreffende vraag in de survey luidde als volgt: “Weet u waar u grensoverschrijdend gedrag kan melden?”. Antwoordopties waren: “ja”, “nee” of “ik beantwoord deze vraag liever niet”. In deze vraag werd geen onderscheid gemaakt tussen interne of externe meldpunten. We kunnen op basis van de survey ook niet achterhalen of de junior onderzoekers die aangeven te weten waar ze melding kunnen doen, over correcte kennis beschikken.

Take aways

Ten eerste, blijkt dat bijna 3 op 5 junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten weten waar ze grensoverschrijdend gedrag op het werk kunnen melden. Zorgt weten waar grensoverschrijdend gedrag gemeld kan worden voor een grotere meldingsbereidheid in het geval er zich incidenten voordoen? We beantwoorden deze vraag in ECOOM-brief 56. Ten tweede, blijkt dat wie in het afgelopen jaar slachtoffer werd van grensoverschrijdend gedrag evenveel – of net zo weinig – weet waar hij/zij melding kan doen in vergelijking met wie geen slachtoffer werd. Slachtoffers waren terughoudender om aan te geven of ze al dan niet weten waar ze grensoverschrijdend kunnen melden.

Ten derde, blijkt dat weten waar grensoverschrijdend gedrag gemeld kan worden, niet significant verschilt naar gender, het aantal promotoren bij een doctoraat, en ook niet naar universiteit. We observeren wel significante verschillen naar nationaliteit, onderwijsactiviteiten, doctoreren, doctoraatsfase, type aanstelling en wetenschapscluster. Junior onderzoekers van buiten de EU27 en junior

onderzoekers met een persoonlijke buitenlandse beurs weten het minst waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden. Deze twee groepen van junior onderzoekers gaven ook vaak aan dat ze liever niet op de vraag antwoorden. Verder zien we ook dat wie niet in onderwijs of in doctoraatsonderzoek betrokken is, doctorandi in de aanvangfase van hun onderzoek, en junior onderzoekers binnen STEM, het minst weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden.

Beleidsreflecties

Een eerste beleidsreflectie betreft het VLIR-actiepunt om de interne en externe meldpunten van universiteiten beter bekend te maken (VLIR, 2022-b). Onze bevindingen onderstrepen het belang van dit actiepunt. Gemiddeld weet bijna 2 op 5 junior onderzoekers niet waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden. Bij specifieke groepen loopt dit cijfer op tot 3 op 5. Hoe komt het dat zoveel junior onderzoekers aangeven niet te weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden? Is dat omdat ze nog niet met grensoverschrijdend gedrag in aanraking kwamen en deze informatie voor hen nog niet relevant is geweest? Kwamen ze er wel reeds mee in aanraking maar was "melding doen" niet iets wat werd overwogen? Of werd de overweging wel gemaakt, maar kwamen ze tot de vaststelling dat ze eigenlijk over te weinig informatie beschikken om te weten waar ze écht terecht kunnen? De cijfers die we optekenen laten alvast geen twijfel bestaan: een bekendmakingscampagne over waar grensoverschrijdend gedrag gemeld kan worden, is geen overbodige luxe. Gezien de snelle wisseling van junior onderzoekers aan universiteiten wordt dergelijke campagne idealiter ook regelmatig herhaald, een actiepunt dat ook binnen de VLIR vooropgesteld wordt (VLIR, 2022-c). Universiteiten kunnen inzetten op een universiteitsbrede bekendmakingscampagne, maar onze bevindingen wijzen uit dat bepaalde groepen gebaat zouden zijn bij doelgroepgerichte campagnes. Vooral junior onderzoekers afkomstig van buiten de EU27 en junior onderzoekers die hun onderzoek financieren met een buitenlandse beurs weten het minst waar ze in geval van grensoverschrijdend gedrag melding kunnen doen. In ECOOM-brief 54 stelden we vast dat deze twee groepen beduidend hogere risico's lopen op pesten en discriminatie: 1 op 10 werd gepest en (bijna) 3 op 10 werd geconfronteerd met discriminatie (zie ECOOM-brief 54). De oproep om extra aandacht te besteden aan internationale onderzoekers is niet nieuw: ook de VLIR ad hoc Werkgroep Grensoverschrijdend Gedrag kwam tot het besluit dat het belangrijk is om extra aandacht te besteden aan internationale medewerkers en studenten (VLIR, 2024).

Een tweede beleidsreflectie betreft het doel van de VLIR om ervoor te zorgen dat medewerkers (en studenten) een geïnformeerde keuze kunnen maken over waar melding te doen (VLIR, 2022-a). Alle universiteiten voorzien op hun website heel wat informatie over wat grensoverschrijdend gedrag is, waar melding gedaan kan worden, wat de regels en procedures zijn bij een melding, en wat het verschil is tussen een melding en een klacht (VLIR, 2022-c). Al deze informatie behoort tot de zogenaamde bovenstroom van de universiteit: de zichtbare, formele aspecten van de organisatie, onder meer gevat in formele regels, codes, richtlijnen en procedures die het gedrag van

medewerkers moet sturen. Heldere en transparante informatie in de bovenstroom over grensoverschrijdend gedrag en het beleid errond is belangrijk om tot een geïnformeerde keuze te komen over al dan niet melden bij een meldpunt, intern of extern. Deze informatie is evenwel niet de enige informatie die medewerkers in rekening brengen. Minstens even belangrijk, of misschien zelfs doorslaggevend, is de informatie die in de onderstroom van universiteiten circuleert over grensoverschrijdend gedrag, het beleid terzake en de meldpunten. De onderstroom omvat alle informele, vaak onzichtbare aspecten die een enorme invloed hebben op hoe de organisatie en haar medewerkers daadwerkelijk functioneren. Het gaat om cultuur, informele netwerken, onderlinge (machts)verhoudingen, percepties, emoties, attitudes en motivaties, maar ook om onuitgesproken regels en impliciete verwachtingen ten opzichte van elkaar, de leidinggevende, de werkgever. In die onderstroom zit ook de beeldvorming bij medewerkers over wat "in theorie" zou moeten, wat "in de praktijk" gebeurt, en de eventuele discrepantie die ze tussen beide ervaren. Beleid dat ervoor wil zorgen dat medewerkers (en studenten) een geïnformeerde keuze kunnen maken over waar melding te doen, heeft niet alleen baat bij het verstrekken van heldere informatie over meldpunten en meldprocedures, maar houdt idealiter ook rekening met de informele informatiestroom die over grensoverschrijdend gedrag en de werking van meldpunten circuleert. Melding doen van grensoverschrijdend gedrag bij een meldpunt vraagt niet alleen weten waar men terecht kan, maar vraagt ook vertrouwen in wat er op die melding zal volgen (zie ook VLIR, 2021).

In de ECOOM-briefs die volgen, staan we stil bij het beslissingsproces dat junior onderzoekers doorlopen wanneer ze met grensoverschrijdend gedrag geconfronteerd worden. Dat beslissingsproces kan wel of niet leiden tot specifieke acties, waaronder officieel melding doen van het grensoverschrijdend gedrag. In welke mate zijn junior onderzoekers daartoe bereid? In welke mate is anonimiteit bij melding voor hen van belang? Wie vertoont de meeste bereidheid tot melding en bij wie horen we resoluut "nee"? Het antwoord op deze vragen vindt de lezer terug in ECOOM-briefs 56 t.e.m. 58.

REFERENTIES

- Agentschap Justitie en Handhaving (2023). *Vlaams meldpunt grensoverschrijdend gedrag van start*. <https://www.vlaanderen.be/agentschap-justitie-en-handhaving/nieuwsberichten/vlaams-meldpunt-grensoverschrijdend-gedrag-van-start>
- Codex Hoger Onderwijs (z.d.). *Vlaanderen is onderwijs en vorming. Edulex: de onderwijswetgeving en omzendbrieven*. Geraadpleegd 1 mei 2025, van <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/>
- ECOOM-brief 51 – Van de Velde, J., Levecque, K., Huyghe, V., Steenberghs, E., & De Beuckelaer, A. (2025). Survey of Junior Researchers 2023: een sneak peek in de wereld van jonge onderzoekers in Vlaanderen. ECOOM HR in R&D.
- ECOOM-brief 53 – Levecque, K., Huyghe, V., Van de Velde, J., De Beuckelaer, A., De Becker, A. & Mortier, A. (2025). Hoe vaak zijn junior

- onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag op het werk? ECOOM HR in R&D.
- ECOOM-brief 54 - Levecque, K., Van de Velde, J., Huyghe, V., De Beuckelaer, A., De Becker, A. & Mortier, A. (2025). Junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten: wie loopt het meeste risico op grensoverschrijdend gedrag? ECOOM HR in R&D.
- ECOOM-brief 56 - Levecque, K., Huyghe, V., Van de Velde, J., De Beuckelaer, A., De Becker, A. & Mortier, A. (2025). Zijn junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten bereid melding te doen van grensoverschrijdend gedrag? ECOOM HR in R&D.
- ECOOM-brief 57 - Van de Velde, J., Levecque, K., Huyghe, V., De Beuckelaer, A., De Becker, A. & Mortier, A. (2025). Junior onderzoeker en slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag aan de Vlaamse universiteiten: wie is bereid tot officiële melding? ECOOM HR in R&D.
- ECOOM-brief 58 - Huyghe, V., Levecque, K., Van de Velde, J., De Beuckelaer, A., De Becker, A. & Mortier, A. (2025). Junior onderzoeker en getuige van grensoverschrijdend gedrag aan de Vlaamse universiteiten: wie is bereid tot officiële melding? ECOOM HR in R&D.
- KU Leuven (z.d.). *Sociale veiligheid en grensoverschrijdend gedrag (z.d.)*. Geraadpleegd 27-28 maart 2025, van https://admin.kuleuven.be/thema/socialeveiligheid/wie/vertrouwen_sunit
- Santens, T. (2022). Dagelijkse tirannie: tientallen doctoraatsstudenten getuigen in Pano over machtsmisbruik aan UGent en KU Leuven. *Vlaamse Radio en Televisie (VRT)*. <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/03/15/pano-machtsmisbruik/>
- Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) (2023). *Advies wettelijk kader grensoverschrijdend gedrag hoger onderwijs*. <https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-grensoverschrijdend-gedrag-hoger-onderwijs>
- Statistiek Vlaanderen (z.d.) (a). *Onderwijs en Vorming. Personeelsleden universiteiten*. Geraadpleegd op 7 mei 2025, van <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/onderwijs-en-vorming/personeelsleden-universiteiten>
- Statistiek Vlaanderen (z.d.) (b). *Onderwijs en Vorming. Schoolbevolking hoger onderwijs*. Geraadpleegd op 7 mei 2025, van <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/onderwijs-en-vorming/schoolbevolking-hoger-onderwijs>
- Universiteit Antwerpen (z.d.). *Grensoverschrijdend gedrag*. Geraadpleegd 27-28 maart 2025, van <https://www.uantwerpen.be/nl/overuantwerpen/organisatie/welzijn/grensoverschrijdend-gedrag/>
- Universiteit Gent (z.d.). *Grensoverschrijdend gedrag en discriminatie: team Vertrouwenspersonen luistert*. Geraadpleegd 27-28 maart 2025, van <https://www.ugent.be/student/nl/meer-dan-studeren/wel-in-je-vel/trustpunt#:~:text=Wil%20je%20liever%20een%20melding,maandagavond%20tussen%2017u%20tot%2020u.>
- Universiteit Hasselt (z.d.). *Meldpunt Grensoverschrijdend gedrag*. Geraadpleegd 27-28 maart 2025, van <https://www.uhasselt.be/nl/info-voor/studenten/begeleiding-en-ondersteuning-tijdens-je-studie/meldpunt-grensoverschrijdend-gedrag>
- Van Den Bossche, T., Bostyn, D., De Backere, F. & Bex, S. (2025). Creating a supportive academic culture by preventing and responding to transgressive behavior. *Nature Mental Health*, 3(481-482), <https://www.nature.com/articles/s44220-025-00409-3>
- Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag (z.d.-a). Geraadpleegd 21 maart 2025, van <https://www.vlaanderen.be/vlaams-meldpunt-grensoverschrijdend-gedrag>
- Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag (z.d.-b). *Wat is grensoverschrijdend gedrag?* Geraadpleegd 21 maart 2025, van <https://www.vlaanderen.be/vlaams-meldpunt-grensoverschrijdend-gedrag/wat-is-grensoverschrijdend-gedrag>
- Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag (z.d.-c). *Nieuws. Er zijn geen misschiens*. Geraadpleegd 21 maart 2025, van <https://www.vlaanderen.be/vlaams-meldpunt-grensoverschrijdend-gedrag/acties-en-campagnes>
- Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag (z.d.-d). *Over het meldpunt*. Geraadpleegd 21 maart 2025, van <https://www.vlaanderen.be/vlaams-meldpunt-grensoverschrijdend-gedrag/over-het-meldpunt>
- Vlaamse overheid (2023). Decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs, *Belgisch Staatsblad*. <https://www.ejustice.iust.fgov.be/cgi/api2.pl?lq=nl&pd=2024-01-08&numac=2023048788>
- Vlaams Parlement – Commissie Onderwijs (2022). *Hoorzitting grensoverschrijdend gedrag hoger onderwijs*. <https://www.vlaamsparlament.be/nl/actueel/nieuws-uit-het-vlaams-parlement/hoorzitting-grensoverschrijdend-gedrag-hoger-onderwijs>
- Vlaams Parlement (2024). Nieuws uit het Vlaams Parlement: *Het Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag: Wat zijn de volgende stappen?* <https://www.vlaamsparlament.be/nl/actueel/nieuws-uit-het-vlaams-parlement/het-vlaams-meldpunt-grensoverschrijdend-gedrag-wat-zijn-de-volgende-stappen>
- Vlaams Parlement (2025). *Schriftelijke vraag 373: Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag - Meldingen over onderwijscontext*. Geraadpleegd 10 april 2025, van <https://www.vlaamsparlament.be/nl/parlementaire-documenten/schriftelijke-vragen/1864063>
- Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) (2018). *Charter Grensoverschrijdend gedrag*. Geraadpleegd 21 maart 2025, van <https://vlir.be/nieuws/charter-grensoverschrijdend-gedrag/>
- Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) (2021). *Stand van zaken van de implementatie van het Charter Grensoverschrijdend Gedrag in de Vlaamse universiteiten. Bijlage bij Engagement voor een aangescherpt beleid inzake grensoverschrijdend gedrag aan de Vlaamse universiteiten*. Geraadpleegd 22 augustus 2025, <https://docs.vlaamsparlament.be/pfile?id=1905887>
- Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) (2022-a). *Engagement voor een aangescherpt beleid inzake grensoverschrijdend gedrag*.

Persbericht. Geraadpleegd 21 maart 2025, van <https://vlir.be/nieuws/grensoverschrijdend-gedrag/>
Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) (2022-b). *Engagement voor een aangescherpt beleid inzake grensoverschrijdend gedrag aan de Vlaamse universiteiten.* Geraadpleegd 22 augustus 2025, van <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1905887>
Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) (2022-c). *Samenvatting: communicatie en sensibilisering GOG in VLIR-documenten.* Geraadpleegd 21 augustus 2025, <https://vlir.be/beleidsdomeinen/diversiteit-en-sociaal-beleid/>
Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) (2024). *Lerend netwerk-event Risicofactoren voor Grensoverschrijdend gedrag.* Geraadpleegd 21 augustus 2025, <https://vlir.be/wp-content/uploads/2019/10/samenvatting-resultaten.pdf>
Vrije Universiteit Brussel (z.d.). *Grensoverschrijdend gedrag.* Geraadpleegd 27-28 maart 2025, van <https://www.vub.be/nl/dienstverlening-op-de-vub-campus-etterbeek-en-jette/gezondheid-en-veiligheid-aan-de-vub/veiligheid-op-de-vub-campus/grensoverschrijdend-gedrag-vub>

Disclaimer: De nieuwsbrief rapporteert resultaten van wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd door ECOOM HR in R&D. Analyses en interpretaties zijn de verantwoordelijkheid van de auteur(s) van de nieuwsbrief, en zijn geen beleidsstandpunten van de Vlaamse Regering of van de Vlaamse overheid.
